

70-річчя академіка НАН України Ю.М. ЄРМОЛЬЄВА

3 листопада виповнилося 70 років відомому вченому в галузі кібернетики академіку НАН України Юрію Михайловичу Єрмольєву.

Ю.М. Єрмольєв — випускник механіко-математичного факультету Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. У 1964 р. під керівництвом академіка В.С. Михалевича закінчив аспірантуру при Інституті кібернетики ім. В.М. Глушкова АН УРСР. 1972 року Юрій Михайлович очолив відділ математичних методів дослідження операцій цієї установи.

Коло наукових інтересів Ю.М. Єрмольєва — це передовсім проблеми керування катастрофічними ризиками, моделювання процесів прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності, глобальних тенденцій в атомній енергетиці і природоохоронній галузі.

Учений є співзасновником знаменитої української школи оптимізації і, зокрема, такого важливого її розділу, як теорія стохастичної оптимізації. Розроблені ним прямі методи стохастичного програмування започаткували новий науковий напрям і принесли Юрію Михайловичу світове визнання.

Запропоновані Ю.М. Єрмольєвим квазі-градієнтні методи стохастичного програмування стали класичними, ввійшли майже до всіх підручників із стохастичного програмування, на них посилаються у наукових статтях і монографіях. Ці результати були розвинені у створенні нових методів неопуклої оптимізації, які застосовані до розв'язання прикладних проблем економіки і техніки. Го-

ловна ідея цих методів полягає у тому, що для знаходження оптимального рішення не використовується точне значення функції цілі та градієнта, а лише їхні статистичні оцінки.

Тривалий час Ю.М. Єрмольєв працює у Міжнародному інституті прикладного системного аналізу (IIASA) у Відні. Основним напрямом його наукової роботи в цій установі є вивчення глобальних проблем, пов'язаних з оцінкою ризику виникнення техногенних катастроф та їхніх наслідків. Дослідження проводяться в інтересах країн-учасниць, до складу яких входить й Україна. Вони надзвичайно важливі для розробки економічної та екологічної стратегій нашої країни, сприяють зміцненню її наукового авторитету.

Юрій Михайлович є лауреатом Державних премій СРСР та УРСР у галузі науки і техніки, академічних премій ім. В.М. Глушкова та ім. В.С. Михалевича, нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР. Його здобутки високо оцінила міжнародна наукова спільнота: Ю.М. Єрмольєв відзначений медаллю як один зі світових фундаторів теорії стохастичного програмування і міжнародною премією «За видатні заслуги у розробці теорії фінансової та страхової математики».

Учений — автор понад 200 наукових статей і 8 монографій. У його працях гармонійно поєднані фундаментальні та прикладні дослідження актуальних проблем інформатики і кібернетики.

Юрій Михайлович плідно працює і в науково-організаційній царині. Він ініціював про-

ведення великих міжнародних конференцій з теорії ризику та стохастичної оптимізації, зокрема у Києві, понад 30 років є членом редколегії міжнародного наукового часопису «Кібернетика і системний аналіз».

Тривалий час Ю.М. Єрмольєв працював за сумісництвом професором Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

та Київського філіалу Московського фізико-технічного інституту. Він виховав плеяду талановитих науковців, серед його учнів – 50 кандидатів та 8 докторів наук.

Наукова громадськість, колеги та друзі щиро сердо вітають Юрія Михайловича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, невичерпної енергії, нових яскравих здобутків.

60-річчя

академіка НАН України О.М. ІВАСИШИНА

8 листопада виповнилося 60 років видатному вченому в галузі фізики та фізичного матеріалознавства академіку НАН України Орестові Михайловичу Івасишину.

О.М. Івасишин народився у 1946 р. на Івано-Франківщині в сім'ї службовця. 1969 року Орест із відзнакою закінчив Львівський політехнічний інститут за фахом «фізика металів». Упродовж 1969–1972 років навчався в аспірантурі Інституту металофізики АН УРСР і виконував дослідження під керівництвом академіка НАН України В.Н. Гріднева. Відтоді і понині вся наукова біографія Ореста Михайловича пов'язана з цим інститутом. Тут він захистив кандидатську та докторську дисертації за спеціальністю «фізика твердого тіла». З 1989 р. О.М. Івасишин – завідувач відділу фізики міцності і пластичності негетерогенних сплавів, а від 1990 р. – заступник директора з наукової роботи.

Продовжуючи справу свого вчителя академіка НАН України В.Н. Гріднева, Орест Михайлович майже 40 років присвятив розв'язанню фундаментальних і прикладних проблем у галузі фізики твердого тіла, фізики металів та фізичного матеріалознавства. Новаторськими дослідженнями він зробив вагомий внесок у вітчизняну та світову науку. Дослідницька діяльність О.М. Івасишина пов'язана з використанням ідей та експери-

ментальних можливостей сучасної фізики у дослідженні фазових і структурних перетворень у металах і сплавах за істотно нерівноважних умов. Разом з колегами він вивчає їхній вплив на еволюцію нано-, мікро- та мезоструктурних параметрів і тим самим – на макроскопічну поведінку функціональних і конструкційних металічних матеріалів. Теоретичні та експериментальні дослідження Ореста Михайловича заклали підґрунтя нового наукового напрямку – фізики високоміцних метастабільних структурних станів у негетерогенних сплавах. Учений встановив низку нових концептуальних закономірностей розвитку фазових перетворень в особливих термодинамічних умовах і на цій основі запропонував принципово новий підхід до розв'язання проблеми зміцнення. Він базується на використанні контрольованої субмікронегетерогенності твердих розчинів, сформованих за таких перетворень. Роботи Ореста Михайловича набагато випередили аналогічні дослідження за кордоном, забезпечивши чільне місце вітчизняного фізичного матеріалознавства у світі.

О.М. Івасишин є одним з авторів і безпосереднім виконавцем Державної програми «Український титан» – надзвичайно важливої для України, адже вона має одні з найбільших у світі родовища титанових руд і потенційно